

Planeringsstrategi

För Östra Göinge kommun

Sammanfattning

Kommunen ska enligt nya regler i Plan- och bygglagen senast två år efter ordinarie val anta en planeringsstrategi. Strategin ska bedöma om översiktsplanen fortfarande är aktuell och även visa på fortsatt arbete för att anpassa planeringen till relevanta samhällsförändringar samt aktuella målsättningar på statlig, regional och kommunal nivå. Strategin ersätter den tidigare aktualitetsförklaringen.

Gällande översiktsplan i Östra Göinge utgörs av den kommuntäckande planen från 2019 och planen för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-plan) som antogs som ett tematiskt tillägg 2022. Sedan planerna antogs har lagstiftningen förändrats och nya mål och riktlinjer antagits som kan arbetas in i kommande översiktsplan.

En analys av gällande översiktsplan visar att kommunen har arbetat målinriktat och strategiskt för att uppnå planens intentioner. Detta gäller bland annat utvecklingen i byarna, med ett tydligt fokus på centrumutveckling, verksamheter och bostadsbyggande. Även satsningar på den kommunala servicen ligger i linje med samhällsplaneringen, liksom arbetet för att på ett hållbart sätt göra naturen i Skånes gröna hjärta tillgänglig för fler genom cykling, vandring och kanotpaddling.

Ett flertal av de utredningar som i den kommuntäckande översiktsplanen angavs som fortsatt arbete 2019 har slutförts eller påbörjats. Detta gäller bland annat arbetet med LIS-planen och riktlinjer för gestaltad livsmiljö.

Kommunen bedömer att den gällande översiktsplanen med LIS-planen som tematiskt tillägg fortfarande är aktuell och relevant för samhällsplaneringen. Arbetet med kompletterande utredningar och program som underlag till kommande översiktsplan fortsätter med mål att en ny översiktsplan ska kunna antas under första halvan av nästa mandatperiod.

Innehåll

Inledning 4

Översiktsplan 4

Planeringsstrategi 4

Förändrade planeringsförutsättningar 6

Övergripande trender och förändringar i samhället 7

Förändringar i lagstiftningen som påverkar översiktsplanen 10

Förändrad inriktning på nationell, regional och lokal nivå 11

Analys av gällande översiktsplan i Östra Göinge 14

Genomförd strategisk planering 15

Genomförda utredningar sedan 2019 24

Delar som behöver ses över i kommande översiktsplan 26

Bedömning och fortsatt arbete 28

Bilaga - Länsstyrelsens underlag inför beslut om planeringsstrategi

Inledning

Översiktsplanen visar hur kommunen långsiktigt vill utveckla samhället

Översiktsplanen är kommunens verktyg för helhetssyn och långsiktighet. Den visar hur kommunen ska utvecklas på ett attraktivt och hållbart sätt i framtiden, samt hur olika intressen som rör användningen av mark och vatten ska tillvaratas och vägas mot varandra. Den beskriver hur den bebyggda miljön ska bevaras och utvecklas samt hur kommunen avser stärka byarna och landsbygden. Med bred förankring och tyngd som kommunfullmäktiges viktigaste beslut för den långsiktiga utvecklingen blir planen styrande för alla kommunala verksamheter och bolag. Planen ger också riktlinjer för detaljplaner, bygglov, investeringar och strategiska markförvärv.

Översiktsplanen visar hur kommunen tar hänsyn till de riksintressen som staten pekat ut exempelvis natur, friluftsliv, kulturmiljö och transporter. I dialog med Länsstyrelsen blir planen ett slags kontrakt kring allmänna intressen och det gemensamma ansvaret för miljö, hälsa och säkerhet. Planen är också ett instrument för mellankommunala frågor. Enligt Plan- och bygglagen ska det i alla kommuner finnas en översiktsplan som är aktuell. Översiktsplanen leder mot ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart samhälle.

Planeringsstrategin är ett verktyg för att översiktsplanera kontinuerligt

Plan- och bygglagen innehåller från 2020 nya krav om en aktuell översiktsplan genom att kommunen under de två första åren efter ett ordinarie val ska ta fram en planeringsstrategi. Strategin ersätter aktualitetsprövningen i tidigare lagstiftning och syftar till att främja en kontinuerlig översiktsplanering. Strategin i sig innebär inte att översiktsplanen ändras utan talar enbart om vad kommunen ska fokusera på i fortsatt översiktsplanering, samt om det finns delar som behöver ändras. Genom att översiktsplanera kontinuerligt kan kommunen fånga förändringar i samhället och ny lagstiftning samt beskriva prioriteringar och satsningar i kommunens fortsatta planering.

I planeringsstrategin ska kommunfullmäktige ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt beskriva kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. I strategin ska kommunen också bedöma i vilken utsträckning planen fortfarande är aktuell.

Om kommunen inte antar en planeringsstrategi inom angivet tidsintervall är översiktsplanen enligt de nya reglerna i sin helhet inaktuell. Detta gäller första gången efter 11 september 2024. Om kommunen varken antagit en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan, som har fått laga kraft inom två år efter ett ordinarie val, behöver kommunen ta fram en ny översiktsplan. Att den gällande översiktsplanen upphör att vara aktuell innebär bland annat att detaljerad planering inte kan ske genom förenklat förfarande, samt att utpekade LIS-områden inte längre kan åberopas vid dispenser om strandskydd. Det är en kommunal angelägenhet att ansvara för planeringsstrategin samt att hålla översiktsplanen aktuell.

Syftet med planeringsstrategin är att bidra till en ständigt pågående översiktsplanering. I strategin utvärderar kommunen den gällande översiktsplanen utifrån förändrade planeringsförutsättningar, lagstiftning och behov. Planeringsstrategin ersätter aktualitetsprövningen enligt reglerna i tidigare lagstiftning.

Ett samhälle i förändring

Samhället är under ständig förändring och påverkas av trender på både global, nationell, regional och lokal nivå. Översiktsplanen från 2019 togs fram i kölvattnet av de stora flyktingströmmarna 2016-17 och sedan dess har vi både hanterat en global pandemi och dragits in i oroliga tider med krig, konflikter och osäker ekonomi. Poängen med en ständigt pågående översiktsplanering är att kommunen ska kunna ta hänsyn till förändrade förutsättningar och behov för att på bästa möjliga sätt navigera på både kort och lång sikt i den strategiska samhällsplaneringen. Planen ska också spegla den aktuella politiska inriktningen utifrån mandatfördelningen i senaste val.

Även lagstiftningen har förändrats sedan den gällande översiktsplanen antogs. Statliga intressen och regionala planer, mål och strategier har tillkommit eller förändrats, liksom kommunens egna mål- och resultatplanering för mandatperioden.

Broby då förra seklet var ungt (vykort Dan Nilsson).

Trender och övergripande förändringar

Makrotrender

En makrotrend är en långsiktig, övergripande och vedertagen förändring som påverkar samhället på global nivå. Makrotrenderna ger insikt om framtida trender som kan vara viktiga för samhället att förstå för att anpassa sig till och fatta beslut utifrån inför framtiden. För en kommun kan makrotrenderna bland annat påverka ekonomin, den demografiska utvecklingen, miljömässiga, sociala och kulturella faktorer samt behovet av infrastruktur, kommunikationer och transporter. En viktig del av den översiktliga planeringen är därför att analysera, samordna och på bästa sätt kunna ta hänsyn till trenderna för en hållbar utveckling, i samarbete med andra aktörer i samhällsbygget.

Globalisering

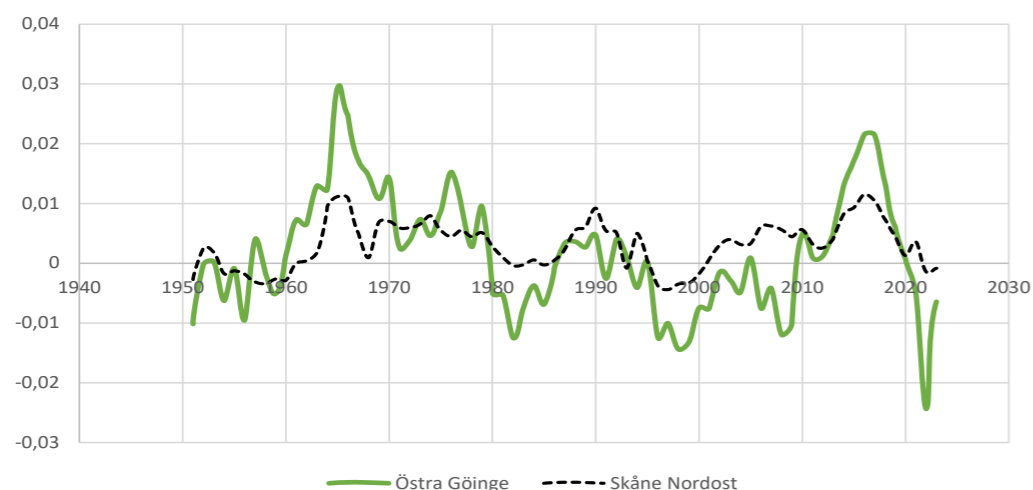
Människor, varor och information förflyttar sig snabbare än någonsin tidigare, vilket bidrar till en ökad konkurrens på marknaderna. Bland annat kan en del arbetsgivare uppleva att det blir svårare att rekrytera rätt kompetens. Detta är något som flera arbetsgivare i Östra Göinge kommun varslat om och kan leda till att företag får flytta till platser där rekryteringsförutsättningarna är mer gynnsamma, eller i värsta fall stänga helt. Rörligheten påverkar den ekologiska hållbarheten och transporter behöver därför energieffektiviseras. Även människors slit- och slängbetenden orsakar belastningar på planeten.

Krig och konflikter

Den mänskliga historien har varit allt annat än fredlig och vår tid är inget undantag. Paradoxalt nog har krig och konflikt ofta varit en teknisk och social motor för utveckling. Kris och kaos leder på ett eller annat sätt alltid till förändring - antingen till det bättre eller sämre - om samhället väl har en förmåga att ta sig igenom de oroliga tiderna. Dock till priset av mänskligt lidande och motsättningar för generationer framåt i tiden. Sedan 2022 pågår kriget i Ukraina vars sociala konsekvenser varit betydande sedan det bröt ut. För Sveriges del bröts framför allt en mycket lång tradition av neutralitetspolitik. Det pågående kriget har till stora delar varit statiskt en längre tid och de flesta bedömare är överens om att kriget kommer att pågå under en längre tid. Även oroligheterna i mellanöstern är en stor osäkerhet för framtiden och en eskalering av konflikten skulle kunna innebära nya flyktingströmmar och behov av humanitära insatser för världens.

Demografiska förändringar

På de flesta håll i västvärlden håller ett demografiskt skifte på att hända. Så även i Östra Göinge. Befolkningen blir äldre och äldre så till vida att vi lever allt längre samt väljer att skaffa barn senare upp i åldrarna. Dessutom skaffar vi färre barn än tidigare. Detta medför att allt färre kommer behöva försörja allt fler i framtiden. Utveckling innebära att samhället behöver planera för en åldrande befolkning. Infrastrukturen, lokalisering av olika verksamheter och tillgång till service, är exempel på sådant som kan komma att förändras. Tillgänglighetsfrågor blir allt viktigare.

Relativ befolkningsförändring i procent för Östra Göinge jämfört med Skåne Nordost som helhet. Östra Göinges befolkning ökade från runt 13.000 invånare år 1950 till 15.500 år 1979. Mellan 1980 och 2010 tappade kommunen nästan 2000 människor för att sedan öka till motsvarande 1970-talets nivåer från 2015 och framåt. Flyktingvågen 2016–17 förklarar puckeln de senaste åren. (Källa SCB)

Nationella trender

Regionalisering

I Skåne pågår ett intensivt arbete med att stärka samarbetet mellan kommunerna. För Östra Göinge kommun del sker detta bland annat inom Skåne Nordost. Men vi är även del av Öresundsregionen och Greater Copenhagen som korsar nationella gränser. Skåne är en mycket viktig hamnregion för hela Sverige på grund av närheten till resten av Europa. Därför kan kommunen dra nytta av det strategiska läget. Även kollektivtrafikens utformning är viktig, särskilt för en kommun som Östra Göinge där tåganslutningar saknas. För att kommunen ska vara en viktig aktör samt dra maximal nytta av läget i södra Sverige, krävs att det är lätt att ta sig till och från kommunen utan att vara beroende av bil. Pandemin har samtidigt förändrat förutsättningar för distansarbete genom ökad vana i samhället av digitala möten. Möjligheter att bo attraktivt och samtidigt nå en bred arbetsmarknad ökar.

Socioekonomisk segregation

Segregation förekommer på en rad olika plan. Arbetsmarknad, skola, delaktighet i samhället och så vidare. Ofta löper flera av dessa parallellt eller kronologiskt. Segregationen är heller inte statisk utan bör snarare ses som en process. 2021 publicerade Region Skåne sin rapport *Socioekonomisk segregation i Skåne* i vilken det fastslås att det finns ett starkt samband mellan tillgänglighet till arbetsmarknaden och socioekonomin i Skåne. Rapporten fastslår även att bostadssegregationen i Sverige som helhet ökat sedan 90-talet. Skåne är inget undantag. Forskning har visat att det finns ett samband mellan tillgänglighet till arbetsplatser i Skåne och socioekonomisk segregation. Detta är värt att ha i åtanke givet det faktum att högst socioekonomisk standard råder i Östra Göinges västra och sydliga delar. För kommunens samhällsbyggnad blir detta framför allt en fråga om infrastruktur, men även framtida utbyggnad och utformning av bostäder, samt upprustning av befintlig bebyggelse, spelar en avgörande roll. Trenden pekar på att ett samband mellan tillgång till kollektivtrafik och gentrifiering (social statushöjning). Motsatsen *residualisering* är möjlig att motverka genom strategiskt valda insatser.

Det ekonomiska läget

Den höga inflationen, högre räntor samt minskad världsefterfrågan har orsakat den lågkonjunktur som Sverige nu befinner sig i. Läget tynger hushållen och får konsumtionen att minska vilket drabbar företagen. De högre räntorna slår även hårt mot bostadsmarknaden som sett omfattande tillbakagångar, eller normaliseringar efter år av väldigt kraftig prisutveckling beroende på hur man väljer att se det. Det ekonomiska läget har bidragit till att de flesta offentliga aktörer, liksom Östra Göinge kommun, behöver göra omfattande besparingar i utgifterna.

Förändringar i lagstiftningen som påverkar översiktsplaneringen

Plan- och bygglagen är det regelverk som har störst betydelse för den kommunala samhällsplaneringen. Men även Miljöbalken genom dess koppling till Plan- och bygglagen och betydelse för användningen av mark och vatten har stor påverkan på planeringen. Följande förändringar har skett av relevans för planeringen sedan den kommuntäckande översiktsplanen togs fram:

- I augusti 2018 infördes nya krav på översiktsplanens innehåll gällande kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade (3 kap. 5 §, punkt 7).
- I januari 2019 infördes bestämmelser i Plan- och bygglagen om att regionplan ska göras i Skåne (7 kap.), vilket också innebär att det ska framgå av kommunens översiktsplan om den avviker från regionplanen (3 kap. 5 §, punkt 8).
- I april 2020 infördes ett antal förändringar i 3 kap. PBL, bland annat i syfte att stärka en kontinuerlig, framåtsyftande och aktuell översiktsplanering. Lagändringarna syftar också till att översiktsplanen i högre grad än tidigare ska underlätta för efterföljande planering och prövning med ökat fokus på markanvändningskartan och tydliga ställningstaganden.
- I augusti 2018 fick Miljöbalkens 6 kapitel nytt innehåll och ny utformning. Det har betydelse för bl.a. hanteringen och processen av miljöbedömningar för översiktsplaner.
- Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020. Boverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en vägledning om hur barnkonventionen kan tillämpas vid fysisk planering enligt Plan- och bygglagen. Vägledningen ska innehåller exempel på hur barnrättsperspektivet kan tillföras och tillgodoses genom hela planeringskedjan.

Förändrad inriktning på nationell, regional och lokal nivå

Statliga intressen

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (2010:900) i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska Länsstyrelsen ange hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen och om Länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller. Syftet med Länsstyrelsens redovisning är att detta ska utgöra ett underlag för kommunen inför beslut om planeringsstrategi. Redovisningen ska göras under andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige, med start 2020–2022. Underlaget motsvarar i stora drag den sammanfattande redogörelse som Länsstyrelsen tidigare tagit fram till kommunerna. Lagstiftaren har dock förtydligat att huvudsyftet nu är att tillhandahålla just ett underlag; så som tidigare lagstiftning var formulerad låg tyngdpunkten snarare på Länsstyrelsens synpunkter. Underlaget ska inte innefatta några slutliga avvägningar mellan motstående intressen och Länsstyrelsen förväntas inte heller göra någon egen bedömning av översiktsplanens aktualitet.

Länsstyrelsen bedömer i sitt underlag till kommunen att deras synpunkter från båda granskningsyttrandet kvarstår i den mån föreslagen markanvändning inte redan är genomförd eller där antagandehandlingarna har justerats jämfört med granskningshandlingarna. Underlaget bifogas i sin helhet till planeringsstrategin.

Kommunen har flera värden av riksintresse som behöver tillgodoses i planeringen.

Regionala mål, planer och strategier

Efter en ändring i Plan- och bygglagen (PBL) 7 kap om regional planering 2019 fick Region Skåne ansvar för den regionala fysiska planeringen. Enligt PBL ska Region Skåne utreda regionala frågor av betydelse för länets fysiska miljö, verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses samt verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekter. Region Skåne ska också ta fram en regionplan som ska vara vägledande för beslut i den efterföljande kommunala planeringen. Den ska bland annat ange grunddragen för användning av mark- och vattenområden. Fysisk planering är en förutsättning för utvecklingen och *Regionplan för Skåne 2022–2040* vägleder hur detta ska genomföras i den fysiska planeringen på regional och mellankommunal nivå samt i den efterföljande planeringen på kommunal nivå.

Regionplanen ska vara ett stöd i det arbetet samt bidra till att skapa ett sömlöst Skåne för invånarna. Den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030* beskriver en gemensam vision om hur Skåne ska utvecklas till 2030. De fysiska strukturerna utgör på många sätt grunden för samhällsutvecklingen genom att de skapar förutsättningar för allt från företagande och tillväxt, till boende och integration, pendling och transporter, rekreation och klimatpåverkan. På så sätt bidrar *Regionplan för Skåne 2022–2040* till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin.

Regionplanen antogs av regionfullmäktige i juni 2022. Den är vägledande för kommunernas översiktsplanering.

Kommunala mål och riktlinjer

Mål- och resultatplanen för perioden 2024–2027 fastställdes i juni 2023 av kommunfullmäktige. Denna anger den politiska styrningen för de kommande åren. Styrningen beskrivs i form av kommunfullmäktiges vision, plattform och inriktningar kompletterade med kommunstyrelsens resultatmål och strategier. I mål- och resultatplanen finns också ekonomiska resurser som fördelas med utgångspunkt i målen. Denna plan följs sedan upp i årsredovisningen.

I Mål- och resultatplanen 2024–2027 är följande områden prioriterade:

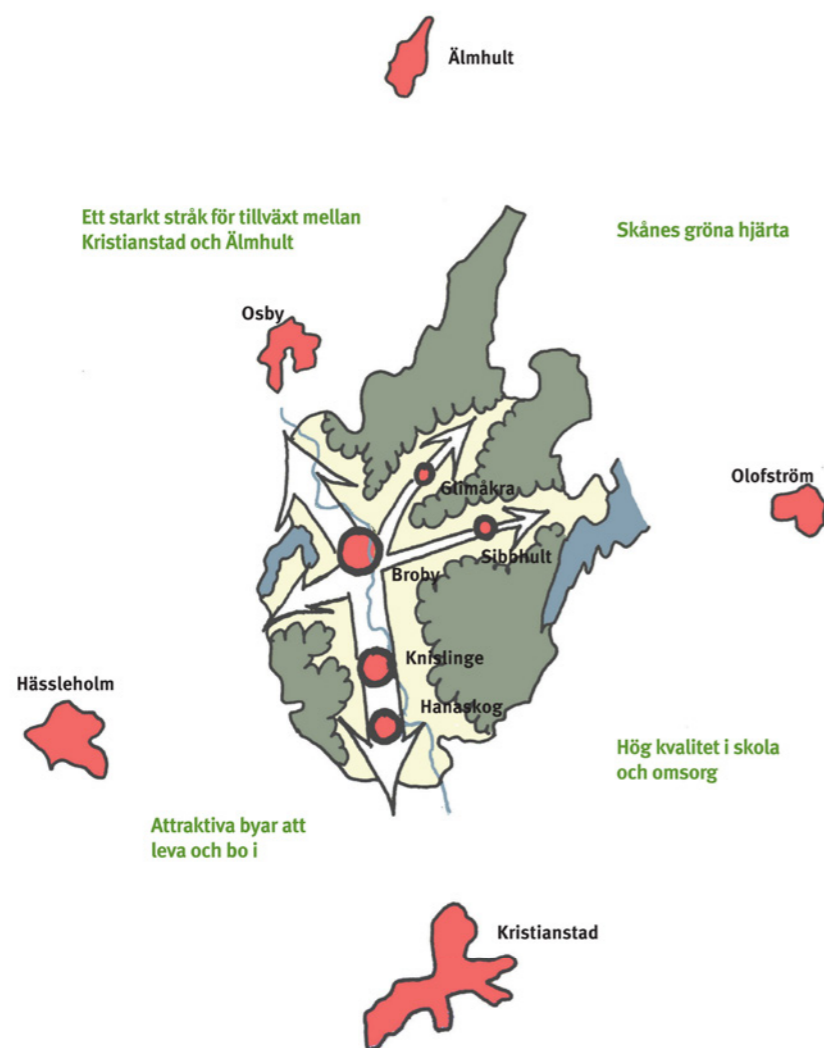
- Vägen till livskvalitet
- En bra start i livet
- Vägen till arbete
- Det goda åldrandet
- Attraktiva byar.

Översiktsplanen från 2019 är framtagen utifrån dåvarande Mål- och resultatplan som i huvudsak innehåller samma inriktning som den nu gällande. Fokusområdet "Vägen till livskvalitet" har dock tillkommit och i nästa översiktsplan kan sambandet tydliggöras. För översiktsplanens del handlar det bland annat om behovet av service, rekreation, kultur och fritid, men också en omsorgsfullt gestaltad livsmiljö.

Sedan förra översiktsplanens antagande har förslag till riktlinjer för den gestaltade livsmiljön arbetats fram. Arbetet pågår också en klimatanpassningsplan samt en vattentjänstplan. Dessa utgör underlag till kommande översiktsplan.

Analys av gällande översiktsplan

Gällande översiktsplan i Östra Göinge utgörs av den kommuntäckande planen från 2019 och LIS-planen (plan för landsbygdsutveckling i strandnära läge) från 2022. I den kommuntäckande planen anges en lista med fortsatt planeringsarbete och sedan antagande har kommunen arbetat kontinuerligt med den översiktliga planeringen inom ramen för dessa utredningar.

Strategisk inriktning i den gällande översiktsplanen från 2019.

Genomförd strategisk planering sedan 2019

Ett starkt stråk för tillväxt mellan Kristianstad och Älmhult

Broby busstation

Den nya busstationen i Broby invigdes hösten 2022. Läget väster om Tydingegatan gör busstrafiken smidigare i Broby samtidigt som möjligheter till centrumutveckling skapas för bostäder och service. För att skapa trygghet vid den nya busstationen och samtidigt tillgodose behovet av boende i centrum har det varit prioriterat att uppföra stationsnära bostäder vid den nya stationen. Göingehems byggprojekt påbörjades sommaren 2023.

Väg 19

Utbyggnaden av väg 19 till 2+1 väg mellan Bjärlöv och Broby är Trafikverkets projekt för att öka trafiksäkerheten och framkomligheten genom kommunen. Infrastrukturen har stor betydelse för stråket längs med Helgeådalen både mot Kristianstad och Älmhult. Fullt utbyggd kommer vägen att ge helt andra förutsättningar för tillväxt i stråket och i byarna Hanaskog, Knislinge och Broby. Även förutsättningarna för starkare kollektivtrafik ökar genom att restiden kan minska. Arbetsplanen för projektet är klar och för närvarande pågår upphandling av entreprenör med preliminär byggstart våren 2024.

Bastholmen

Utbyggnaden av Väg 19 innebär samtidigt att förutsättningarna för etablering på Bastholmen blir attraktivare i och med snabb förbindelse både norrut mot Älmhult/Växjö/E4 och söderut mot Kristianstad/E22/Malmö. Översiktsplanen medger utbyggnad i etapper och för den södra delen pågår detaljplanering för att medge viss form av handel. Planen beräknas klar sommaren 2024 och medel för infrastrukturåtgärder är avsatta i investeringsplanen för 2024-2027.

Inspel till regionplaneringen

I remissarbetet kring regionplanen för Skåne har Östra Göinge tillsammans med övriga kommuner i Skåne nordost lyft fram utvecklingsstråket längsmed Väg 19/Helgeådalen som viktigt. Regionplanen anger Väg 19 som ett viktigt transportinfrastrukturstråk, Broby som centralort respektive Knislinge och Hanaskog som strategiska noder. Stråket är fundamentalt för Östra Göinges samhällsplanering och har även en regionsammanbindande funktion genom kopplingen från Österlen, västra Blekinge och Kristianstad till E4:an norrut samt eller Växjö.

Attraktiva byar att bo och leva i

Med utgångspunkt i översiktsplanen har många olika insatser gjorts för att utveckla byarna i kommunen. Kommunen har arbetat systematiskt med en by i taget. De åtgärder som vidtagits har skapat trevliga miljöer, grön- och cykelstråk, nya bostäder, energisnåla och hållbara kommunala byggnader och serviceanläggningar etc.

Göingehem bygger vid Bödkaregatan i Broby.

Hanaskog

I översiktsplanen anges ett behov av ett strategiskt program för Hanaskog. Kommunen har påbörjat detta arbetet med dialogprocesser och grundläggande utredningar kopplat till hanteringen av dagvatten i Hanaskog samt påverkan på möjlig bostadsbebyggelse i centrum med hänsyn till risker och störningar från industrier i byn. Göingehem har samtidigt tagit beslut om och påbörjat rivningen av kvarteret Ringen. Detta i kombination med ett antal övergivna eller förfallna fastigheter innebär ett stort behov av att ta ett helhetsgrepp om Hanskogs centrum.

Sedan den gällande översiktsplanen antogs har detaljplaner tagits fram för bostäder i kvarteret Trehörningen och ett antal planprojekt pågår. Kvarteret Kannan är nyligen utbyggt och för närvarande pågår försäljning av bostadsrätter.

Ett givande samarbete med Tarkett har etablerats som rör byns utveckling. Företaget har bland annat bistått med trädplantering i Hanaskog och markering av en motions slinga. Kommunen och Tarkett vill genom samarbetet öka hållbarheten i byn och samtidigt arbeta för ökad folkhälsa och friskvård.

Knislinge

Utbyggnaden av Knislinge väster fortsätter och i stort sett hela kvarteret Rosenkvartsen är genomfört. Närmare Västerskolan har Bolius Fastigheter uppfört ett tiotal bostadsrätter som färdigställdes under 2022. Kommunen bygger nu ut infrastrukturen till nästa etapp och planerar för det sista området ut mot Olingevägen.

I direkt anslutning till busstationen och Åstringagården - som skadades svårt vid en brand 2022 - har kommunen anlagt en ny plats för kickbike. Parkområdet har samtidigt rustats upp och förbättras med ny belysning. Byggnation pågår av en uteplats med skärmtak för bland annat scouternas behov på platsen av den nedbrunna längan till Åstringagården.

Kommunen har färdigställt den yttre miljön i området vid Västanvid, Sigfridshöjd, Snappanehallen och Magnolians förskola i och med ombyggnaden av Föreningsgatan med trädplanteringar samt gång- och cykelbana. Göingehem har samtidigt renoverat 60-talsbebyggelsen i kvarteret Fogden. Området i Knislinge har därmed fått ett stort lyft de senaste åren. På platsen för före detta Stormhatten som revs 2019 finns möjlighet till fortsatt förtätning, till exempel för trygghetsboende.

I kvarteret Lejonet utvecklas den före detta skofabriksområdet med olika verksamheter så som övernattningsmöjligheter, konst, dans, second hand och den gamla fabriken är nu även detaljplanerad för framtida bostäder. På området vid den avrivna före detta strumpfabriken finns möjlighet att förtäta med ny bostadsbebyggelse.

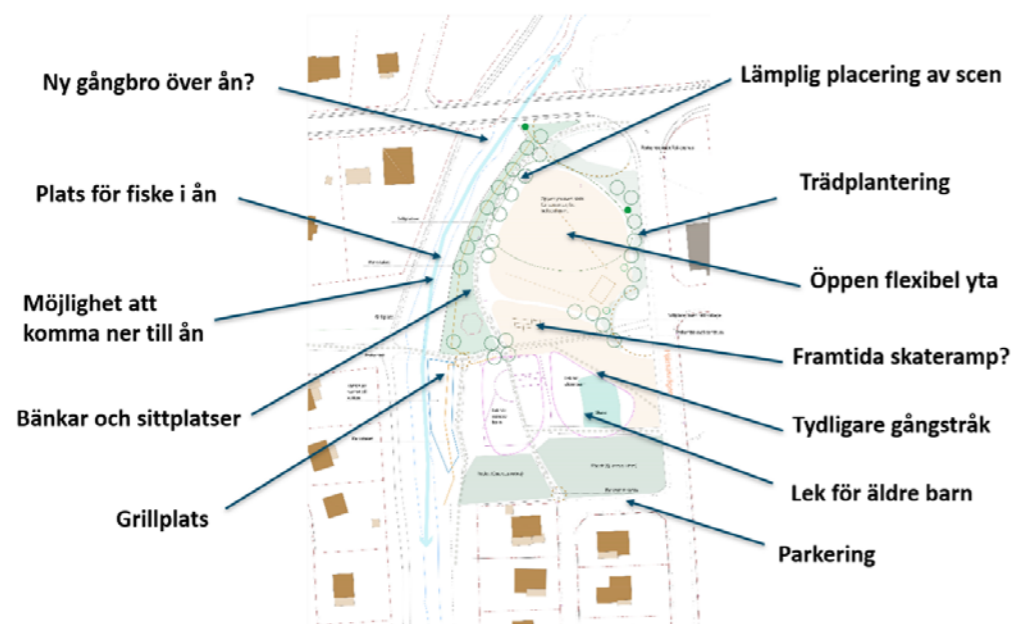
Ett samverkansavtal mellan Trafikverket och kommunen finns för att bygga ut gång- och cykelvägen mellan Knislinge-Hjärsås. Projektet samordnas med SBVT:s behov av att anlägga ledningar på samma sträcka. Arbetet med vägarbetsplan pågår och planerad byggnation av vägen är 2026.

Gammalt och nytt möts vid Åstringagården och den nya kickbike-banan i Knislinge.

Sibbhult

Under ca två års tid har kommunen deltagit i projektet Parkliv, som drivs av Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Alnarp i samverkan med konsultföretaget Living Cities. Syftet är att få fler att besöka och använda Stora parken i Sibbhult, som är centralt placerad i byn. Oavsett hur mycket eller lite en park används av invånarna så finns det en kostnad för den, i form av skötsel och underhåll. Grundtanken, bakom projekt är att till en låg kostnad anpassa parken så att fler använder den.

Ett nytt sätt att arbeta med medborgardialog i Sibbhult mynnade ut i en handlingsplan för Stora parken.

Restaurang Tranan har byggts om till undervisningslokaler för kommunens verksamhet för svenska för invandrare.

Genom ett LEADER-projekt har Färevallen utvecklats till en mötesplats framför allt för barn och unga. Kommunen och Trafikverket tittar just nu på möjligheten att få till trafiksäkrare passager över Lönsbodavägen.

Broby

I Broby har fokus varit på centrum och i och med den nya busstationen och flytten av bensinstationen öppnar sig möjligheter för framtida utveckling. Dialogprocesser har genomförts och ett visionsarbete för de centrala delarna avslutas vintern 2023/24. Ett nytt kommunhus är under uppförande och även utemiljön kommer när huset är klart att förbättras med en tydlig entréplats och stråk mot skolområdet/strandspromenaden.

Projektering för en ny lekplats i Broby pågår och den kommer att uppföras under 2024 i Tivoliparken.

I samband med byggnationen av den nya skolrestaurangen *Gröna Hjärtat* så har delarna av Per Johnssons gata som leder mot hembygdsparken byggts om med alléplantering och en separat gång- och cykelväg. Prästavångskolan och Göingeskolan har fått ett tydligare samband i och med den nya matsalen och även en ny sammanbindande platsbildning.

Vid den nya busstationen bygger Göingehem bostäder. Bebyggelsen är viktig för att skapa ett välkomnande och tryggt rum vid den nya stationen.

Omfattande tillsynsarbete har bedrivits på Brobysjukhusområdet för upphörande av otillåten användning för permanenta bostäder.

Detaljplanering för stora naturnära tomter vid Strömshall pågår och en privat exploatör har projekterat för åtta stycken marklägenheter i området. Möjlighet finns till utbyggnad av fler etapper men för kommande detaljplan krävs fördjupade utredningar.

Utbyggnaden av marklägenheter inom kvarteret Bränneriet har fortsatt sedan översiktsplanen antogs 2019. Och i kvarteret Frigg vid Odengatan har ett tiotal marklägenheter uppförts. Detaljplanering pågår av ett nytt större villaområde i kvarteret Hagen genom privat exploatör.

Maja Bakkens konstverk vid nya busstationen i Broby skapar stolthet och välkomnar alla till byn.

Glimåkra

Trollacenter, som området benämns, invigdes 2019 och inrymmer skatepark, parkourbana, utomhusgym, grillplats, hinderbana, motorikbana, utomhusscen och mycket annat som tillsammans har skapat goda förutsättningar för både föreningsliv och spontanidrott. Området erbjuder med sin attraktiva utemiljö något för alla.

Fokus i Glimåkra är annars att komma tillrätta med de delvis förfallna och övergivna delarna av centrum. Ett särskilt dialogprojekt har dragits igång tillsammans med företrädare från byn. En del i arbetet är att bygga ett nytt kunskapscenter med bibliotek och allmänna lokaler precis vid torget. Planering av utemiljöerna pågår bland annat för att skapa säkra passager över väg 119 och ett tryggt gångstråk upp till skolan. Detaljplanering pågår.

Ett privat initiativ pågår för att uppföra en skogsnära ekoby i de västra delarna av Glimåkra. För närvarande pågår överprövning av dispens från strandskyddet hos Länsstyrelsen.

Kommunen har förvärvat totalt tre ovärdade fastigheter som är strategiska i den fortsatta utvecklingen av centrum.

Torget är en strategisk plats i Glimåkra för att vända utvecklingen från stagnation till attraktiv tillväxt.

Skånes gröna hjärta

Som ett led i att arbeta för att Östra Göinge ska bli en attraktiv plats att leva och verka på startades 2009 platsvarumärkesprojektet Göingeoffensiven²⁵. Under projekttiden gjordes djupintervjuer med representanter från närings- och föreningsliv samt med invånare. När året var slut kunde man presentera platsen Östra Göinges varumärke; Skånes gröna hjärta. Skånes Gröna hjärta skulle profilera Östra Göinge som den natursköna plats det är men också lyfta fram byarnas gemenskap och livskvalitet.

Det har hänt mycket i Östra Göinge sedan platsvarumärket först presenterades. Samhällsplaneringen är ett exempel på hur man strategiskt har arbetat för att öka platsens attraktionskraft genom att förstärka de värden som förknippas med Skånes gröna hjärta.

Fortsatt platsvarumärkesbyggande kopplat till samhällsplaneringen har bland annat inneburit satsningar på besöksnäringen, rekreation och det rörliga friluftslivet. Hållbarhetsaspekten är viktig då naturen och de ostörda värdena gör platsen intressant att besöka. Att inte säga av den gren vi sitter på är därför en viktig strategi för en balanserad utveckling som samtidigt gör värdena tillgängliga för fler.

Utifrån gällande översiktsplan har en förstudie *Snapphaneleden* tagits fram med stöd av LEADER i samarbete med Hässleholms och Kristianstads kommun samt Skåne nordost. Leden knyter ihop de viktiga destinationerna av hög internationell klass Wanås konst, Hodala och Naturum Vattenriket och samtidigt binder samman länkar i Skåneledssystemet. Utredning för en första etapp mellan Arkelstorp Brunnen och Immeln-Sibbhult pågår för närvarande med preliminär utbyggnad 2024. Den fortsatta dragningen via Knislinge och Wanås sammanfaller delvis med Regional cykelled Skåne som invigdes sommaren 2023. Cykelleden kopplar ihop de nationella och regionalalederna genom diagonaler i Skåne.

Arbete pågår med kanotleden i Immeln med möjlig paddling från Immeln by via Breanäs till Olofström. Mulltoaletter och förbättrade vindskydd har sats upp på öar i Östra Göinge kommun. För Immeln by har en handlingsplan tagits fram för enklare åtgärder för att på ett hållbart sätt förbättra Immeln som besöksnod.

Fritidsbebyggelse är under uppförande i Gyvik genom tomtförsäljning av Immeln Bo och Fritid. Området planlades för 10 år sedan och har utvecklats till ett mycket attraktivt område för naturnära fritidsboende.

Hög kvalitet i skola och omsorg

Östra Göinge kommun har under de senaste två åren arbetat intensivt med att kartlägga skolsituationen och planera åtgärder för att vända en sedan länge negativ trend. Nu siktar kommunen på att till år 2030 ha nått ett genomsnittligt meritvärde om 230 poäng för elever som slutar årskurs 9. För samhällsbyggandets del innebär satsningen på skolresultatet ett behov av att förbättra skolmiljön på olika sätt samt att göra vägen till och från skolan både tryggare, säkrare och mer attraktiv. Den innebär också satsningar för att få fler barn och unga i rörelse samt att stimulera till ökad läsning. Invändigt rustas skollokaler upp för att bättre stödja den pedagogiska verksamheten.

Sedan 2019 har trafiksäkerhets- och miljöskapande åtgärder utförts vid Västerskolan i Knislinge samt Prästavångskolan och Göingeskolan i Broby. Projektering och detaljplanering pågår för området vid Glimåkra skola, som delvis brann ner sommaren 2022. Statliga RTI-medel har beviljats för en mindre ombyggnation i anslutning till Snapphaneskolans nya kök. Åtgärderna som både förbättrar logistiken till köket och ökar trafiksäkerheten i samband med hämtning och lämning kommer att utföras under 2024.

Nybyggt särskilt boende på Västansvid i Knislinge är en del i satsningen på hög kvalitet i omsorgen.

Den nya skolmatsalen åt Göingeskolan och Prästavångskolan i Broby invigdes 2022.

Skolmatsalen Restaurang Gröna hjärtat invigdes 2022 och med miljöskapande åtgärder i det offentliga rummet skapas bättre samband mellan Göingeskolan, Prästavångskolan, idrottsområdet och Hembygdsparken. Invändigt har stor vikt lagts vid att få till en dämpad akustik.

Under perioden har Göingebygdens trygga hem arbetat vidare med att rusta upp kommunens särskilda boenden och om- och nybyggnationen på Västansvid i Knislinge stod klar hösten 2019. Därefter har även Skogsbrynet i Sibbhult med särskilt demensboende Silviahemscertifiering färdigställts.

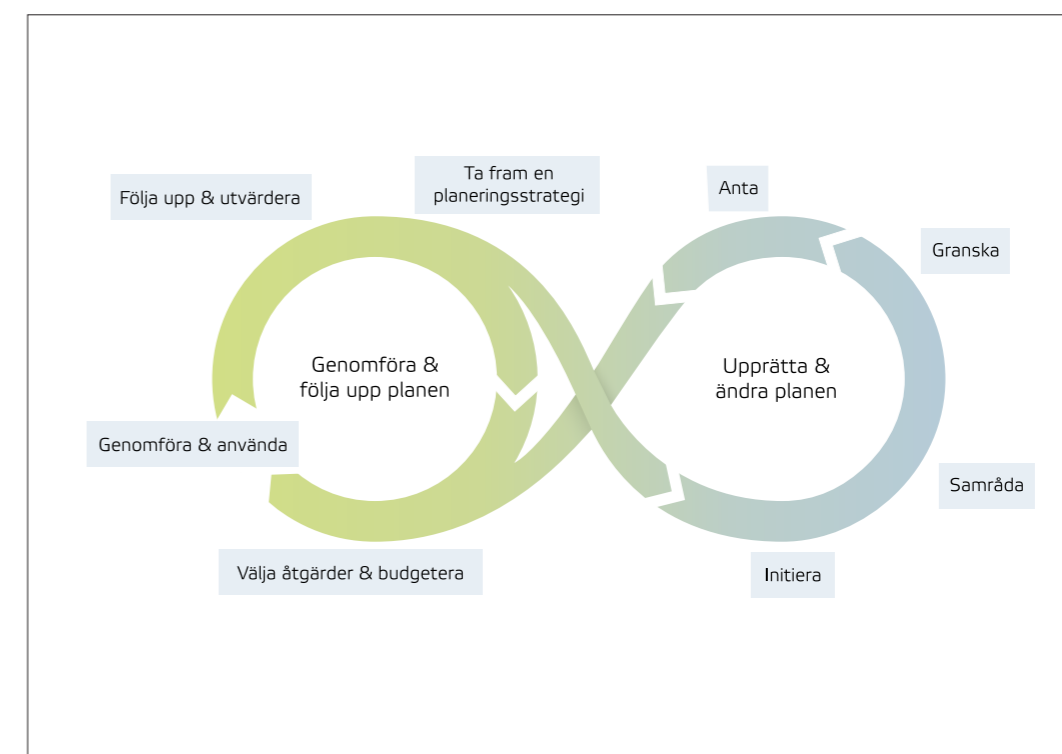
Hösten 2023 invigdes nya lokaler för utbildningsverksamheten inom svenska för invandrare i före detta restaurang Tranan i Sibbhult.

Genomförda utredningar sedan 2019

Att ta fram en översiktsplan innebär att kommunen både behöver djupdyka i viktiga detaljfrågor och samtidigt lyfta blicken till en övergripande helhet. Då översiktsplanen omfattar hela kommunens geografiska yta är det omöjligt att på en och samma gång fokusera på alla tänkbara problem och möjligheter som kan dyka upp i olika skeden. Planen behöver därför följas upp av utredningar, planer och program på mer detaljerad nivå. Som en del i fortsatt arbete, sedan den kommuntäckande översiktsplanen togs fram 2019, har ett antal utredningar genomförts. Dessa utgör underlag till kommande översiktsplan.

- **Program för natur- och kulturmiljöer i Skånes gröna hjärta.** Ett fördjupat kunskapsunderlag tas fram kring natur- och kulturvärden i kulturlandskapet och kommunens byar. Programmet ska även identifiera områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-områden). Arbetet inleds med en inventering av och analys av förutsättningar. Programmet ska även identifiera gång- och cykelvägar med förslag på åtgärder och prioriterade stråk. Gång- och cykelvägar (regionala cykelleden, Snapphaneleden). Sedan 2019 har LIS-planen antagits och kommunen har påbörjat en analys gällande riksintressen för naturvård samt inventering av kulturmiljöer och offentlig konst. En förstudie har tagits fram för Snapphaneleden med möjlig sträckning mellan naturm Kristianstads Vattenrike-Immeln-Vanås-Hovdala.
- **Strategiskt program för Hanaskog.** Fördjupade översiktsplaner finns sedan tidigare för Knislinge, Broby och Glimåkra. Hanaskog är den by som kommunen har störst behov av att som helhet titta närmare på. Dagvattensituationen och hanteringen av den stora kulverten under Tarkett har utretts tillsammans med SBVT. I program till detaljplan för centrum undersöks också påverkan från industriområdena i Hanaskog i förhållande till befintlig och planerad bostadsbebyggelse avseende risker och störningar.
- **Stukturbild för Broby centrum.** Ett nytt resecentrum och stor potential för förtätning innebär att en särskild studie behöver göras för de centrala delarna av Broby. I processen engageras lämpligen såväl allmänheten som möjliga exploitörer i så tidigt skede som möjligt. Under 2023 har en visionbild och struktur för centrumutvecklingen tagits fram, bland annat utifrån medborgardialoger och diskussioner med olika intressenter. Kommunen har också utrett lokaliseringen av en ny lekplats i centrum och arbetar nu vidare med projektering för ett läge i Tivoliparken.

- **Riktlinjer för gestaltning av den bebyggda miljön och det offentliga rummet.** Kommunens ansvar för att upprätthålla ett byggande med hög kvalitet och en god gestaltning faller bland annat tillbaka på plan- och bygglagens regler. Kommunen har också som huvudman för allmänplatsmark ett särskilt ansvar. Gestaltning av mark och byggnader utgör en helhet och kräver därmed en tydlig samordning. Riktlinjerna föreslås beskriva kvalitetssäkring i bygg- och anläggningsprocessen samt kommunens olika roller för att säkra ett hållbart byggande med kvalitet och en god gestaltning. Ett förslag lyfts fram för antagande i Kommunfullmäktige vintern 2023/24.
- **Rutiner och organisation för kontinuerlig översiktsplanering.** Arbetet med översiktsplanering tar aldrig slut och kommunen ska förklara planen aktuell minst en gång i mandatperioden. I och med att översiktsplanen är digital och allt kartunderlag är lagrat i en geografisk databas enligt Boverkets objektsmodell, finns det goda förutsättningar för att uppdatera planen löpande. Ett standardiserat upplägg underlättar också regionala analyser och mellankommunalt samarbete kring gemensamma intressen. Kommunen har bemannat upp för att kunna arbeta kontinuerligt med både detalj- och översiktsplanering inom ramen för samhällsbyggnadsavdelningens ordinarie verksamhet. Kommunen har också infört ett arbetssätt utifrån Boverkets övergripande processmodell.

Boverkets övergripande processmodell för kontinuerlig översiktlig planering.

Delar i översiktsplanen som behöver ses över i kommande plan

Utifrån analysen kan kommunen konstatera att översiktsplanen tar upp relevanta planeringsfrågor, men att den kan vidarutvecklas och fördjupas för att anpassas till rådande omvärld. Planeringsstrategin gör följande medskick till kommande översiktsplanering:

- Revidera planen utifrån redan genomförd markanvändning och infrastruktur, samt kommunens nya vision – *Här växer stolta göingar*. Se även över planlagd men ej utbyggd bebyggelse om huruvida den fortfarande är aktuell.
- Kommunens ställningstagande till riksintressen samt hur dessa tillgodoses. Arbetet behöver samordnas med Länsstyrelsens pågående översyn av riksintressen.
- Utveckla frågor som rör hälsa och säkerhet och risk för olyckor för både befintlig och nyttillkommande bebyggelse.
- Koppla an till Regionplan för Skåne som numera är antagen.
- Arbeta in klimatanpassningsåtgärder med tillhörande riskbedömning, bland annat avseende översvämningsrisk, värmeböljor, stormar och skyfall. Utveckla även planeringen av grönska och våtmarker som miljöskapande åtgärder.
- Hantera frågor kopplat till totalförsvarets behov utifrån det förändrade världsläget.
- Arbeta in beslutade strategiska styrdokument i kommande ÖP. Riktlinjer för den gestaltade livsmiljön, LIS-plan, nya mål- och resultatplanen, vattentjänstplanen
- Justera behovet av bostadsbyggande utifrån pågående arbete med att revidera bostadsförsörjningsprogrammet.
- Se över område S1 vid Västerskolan i Knislinge som tidigare avsåg nybyggnad av förskola samt kvarteret Bränneriet i Broby med Åvillans förskola som kan vara aktuellt för bostäder.
- Uppdatera leder för cykling, vandring och kanot, bland annat avseende Cykelled Skåne och genomförd förstudie för Snapphaneleden.
- Beskriv potentialen i att stora möjligheter för kompetensförsörjning och boende i kommunen öppnar upp sig genom distansarbete och möjligheten att bo och jobba på olika platser
- Uppdatera avseende centrumutveckling i Broby, Hanaskog och Glimåkra.
- Belys frågan om jord- och skogsbruk utförligare samt visa tydligare på riktlinjer för landsbygdens utveckling.

Bedömning och fortsatt planering

Samlad bedömning och inriktning för den fortsatta översiktsplaneringen

Vid genomgång och analys av den aktuella översiktsplanen kan kommunen konstatera att samhällsbyggnaden har följt den strategiska inriktningen och att planen i huvudsak fortfarande är aktuell. Vissa delar är genomförda, men eftersom planen inte skiljer på nytillkommen bebyggelse respektive avsedd markanvändningen så innebär det i praktiken att planen behåller sin aktualitet. De förändringar som behöver göras i kommande översiktsplan gäller framförallt kompletterade utredningar och ställningstaganden, bland annat kring hur kommunen avser att ta ställning till riksintressen samt hur dessa avses tillgodoseas. Detta är ett utredningsbehov som lyftes fram som fortsatt arbeteredan 2019 och är en del av kommunens fortsatta planering som underlag till kommande plan.

Den samlade bedömningen är att kommunen arbetar efter den gällande översiktsplanen och att den fortfarande är aktuell. Kompletterande utredningar och program tas fram som underlag till kommande plan inom ramen för kommunens kontinuerliga översiktsplanering.

Fortsatt strategisk planering

Den översiktliga planeringen fortsätter som en naturlig del i kommunens planverksamhet tillsammans med arbete med programutredningar och detaljplaner. I planeringsstrategin är följande uppdrag prioriterade:

1. Färdigställ pågående arbete med att revidera bostadsförsörjningsprogrammet.
2. Arbeta fram en klimatanpassningsplan som ett underlag till kommande översiktsplan.
3. Slutför analysen kring riksintressen och hur kommunen kan säkerställa dessa i kommande översiktsplan.
4. Ta fram program för Hanaskogs respektive Brobys centrum som underlag till både detaljplanering och kommande översiktsplan.
5. Påbörja arbetet med en ny översiktsplan så att denna är klar för antagande inom mandatperioden 2026-2030 senast 24 månader efter valet.

Bastholmen i Broby. Klimatrelaterade aspekter som dagvattenhantering och översvämningsrisk blir en allt viktigare planeringsfråga för att kunna möjliggöra nya utvecklingsområden.

Östra Göinge kommun

Länsstyrelsens underlag inför Östra Göinge kommuns beslut om planeringsstrategi

Redogörelse för ärendet

Kommunfullmäktige ska enligt 3 kap. 23 § plan- och bygglagen (PBL) anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. Där ska kommunen bland annat ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt bedöma om planen fortsatt är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket p1-2 samt 5 § PBL. Om kommunen antar en ny översiktsplan inom 24 månader efter ordinarie val gäller inte kravet om planeringsstrategi.

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (2010:900) i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska Länsstyrelsen ange hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen och om Länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller. Syftet med Länsstyrelsens redovisning är att detta ska utgöra ett underlag för kommunen inför beslut om planeringsstrategi. Redovisningen ska göras under andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige, med start 2020–2022.

Underlaget motsvarar i stora drag den sammanfattande redogörelse som Länsstyrelsen tidigare tagit fram till kommunerna. Lagstiftaren har dock förtydligat att huvudsyftet nu är att tillhandahålla just ett underlag; så som tidigare lagstiftning var formulerad låg tyngdpunkten snarare på Länsstyrelsens synpunkter. Underlaget ska inte innefatta några slutliga avvägningar mellan motstående intressen och Länsstyrelsen förväntas inte heller göra någon egen bedömning av översiktsplanens aktualitet.

Denna sammanställning utgör ett urval av sådana underlag som Länsstyrelsen bedömer kan vara relevanta inom ramen för kommunens framtagande av en planeringsstrategi. Urvalet utgår från planeringsunderlag som publicerats från ett år innan översiktsplanens antagande och framåt.

För ytterligare planeringsunderlag från statliga myndigheter hänvisar Länsstyrelsen till Planeringskatalogen som uppdateras löpande. Se [PlaneringsKatalogen \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/planeringskatalogen)

Kommunerna ska anta en första planeringsstrategi 2022–2024, därför innehåller detta underlag i vissa fall information om pågående arbete som Länsstyrelsen bedömer vara relevant för kommunen att ta del av.

Gällande översiktsplan

- *Översiktsplan för Östra Göinge*, antagen 2019, Länsstyrelsens granskningsyttrande 2019-08-26.
- *LIS-plan för Östra Göinge*, antagen 2022, Länsstyrelsens granskningsyttrande 2021-12-17.

Länsstyrelsens bedömning avseende granskningsyttrandets aktualitet

Länsstyrelsens synpunkter från båda granskningsyttrandet kvarstår i den mån föreslagen markanvändning inte redan är genomförd eller där antagandehandlingarna har justerats jämfört med granskningshandlingarna.

Lagändringar

Plan- och bygglagen PBL (SFS 2010:900)

- I augusti 2018 infördes nya krav på översiktsplanens innehåll gällande kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade (3 kap. 5 §, punkt 7).
- I januari 2019 infördes bestämmelser i PBL om att regionplan ska göras i Skåne (7 kap.), vilket också innebär att det ska framgå av kommunens översiktsplan om den avviker från regionplanen (3 kap. 5 §, punkt 8).
- I april 2020 infördes ett antal förändringar i 3 kap. PBL, bland annat i syfte att stärka en kontinuerlig, framåtsyttande och aktuell översiktsplanering. Lagändringarna syftar också till att översiktsplanen i högre grad än tidigare ska underlätta för efterföljande planering och prövning med ökat fokus på markanvändningskartan och tydliga ställningstaganden.

Miljöbalken MB (SFS 1998:808)

I augusti 2018 fick miljöbalkens 6 kapitel nytt innehåll och ny utformning. Det har betydelse för bl.a. hanteringen och processen av miljöbedömningar för översiktsplaner.

Barnkonventionen

Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020. Boverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en vägledning om hur barnkonventionen kan tillämpas vid fysisk planering enligt PBL.

Vägledningen ska innehålla exempel på hur barnrättsperspektivet kan tillföras och tillgodoses genom hela planeringskedjan. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2022. Läs mer: [Barns rättigheter ska få större plats i stadsutvecklingen - Regeringen.se](#)

Riksintressen

Översyn av riksintressen enligt 3 kap. 6-8 §§ MB

Regeringen gav i januari 2020 Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket att tillsammans med Boverket som samordnande myndighet göra en översyn av sina respektive anspråk på områden av riksintresse. I uppdraget ingick att se över och precisera kriterierna för vilka områden som ska anses vara av riksintresse enligt 3 kap. 6-8 §§ MB samt att utvärdera om de nuvarande anspråken på områden av riksintresse enligt 3 kap. 6-8 MB motsvarar de kriterier som tas fram och ta ställning till om dessa anspråk behöver ändras. Slutredovisningen av översynen finns här: [Översyn av kriterierna för och anspråk på områden av riksintresse - Boverket](#)

Riksintresse för kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Områden av riksintresse för kulturmiljövården finns i Planeringskatalogen, [PlaneringsKatalogen \(lansstyrelsen.se\)](#)

Gällande riksintressebeskrivningar för kulturmiljövården finns att läsa i Riksantikvarieämbetets sammanställning *Riksintressen för kulturmiljövården, Skåne län*, [M_riksintressen.pdf \(raa.se\)](#).

Pågående översyn av kulturmiljövårdens riksintressen

Länsstyrelsen genomför en översyn av samtliga riksintressen för kulturmiljövård i Skåne. Projektet sträcker sig fram till 2025. I projektet ingår att se över dels att befintliga anspråk är aktuella (texter och kartavgränsningar), dels att förtydliga varför anspråket är av riksintresse. Översynen är inte knuten till det regeringsuppdrag kring riksintressen som pågår på nationell nivå, men kommer att ta höjd för eventuella förändringar som det kan föra med sig.

Riksintresse för kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Trafikverket arbetar med en revidering av riksintressena för trafikslagets anläggningar. Utpekandet utgår från nya kriterier som beslutades 2020.

Länsstyrelsen uppmärksammar kommunen på att riksintresseanspråken i kartmaterialet som presenteras på Trafikverkets hemsida endast uppdateras i begränsad utsträckning fram tills dess att nytt beslut fattats. Kontakt med Trafikverkets regionala samhällsplanerare kan behövas för att säkerställa vilka geografiska områden som berörs.

Läs mer [Riksintressen - Bransch \(trafikverket.se\)](#)

Riksintressen för totalförsvarets militära delar (3 kap. 9 § MB)

Försvarmaktens senast beslut om gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § MB togs den 26 januari 2022. Riksintresse för totalförsvarets militära delar redovisas i Försvarmaktens riksintresskatalog, <https://www.forsvarsmakten.se/riksintressen>

Riksintressen för totalförsvarets civila delar (3 kap. 9 § MB)

Sedan den försvarspolitiska inriktningen 2016–2020 har planering för civilt försvar återupptagits med inriktningen att ”förmågan att hantera kriser i fredstid också ska ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer”. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar kontinuerligt med att identifiera mark eller vattenområden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar. Läs mer: [Riksintressen \(msb.se\)](#)

Läs om fler beslut och planeringsunderlag som berör det civila försvaret under samtliga rubriker på sidan 6.

Miljökvalitetsnormer för vattenkvalitet – ytvatten och grundvatten

Aktuellt planeringsunderlag för vattenförekomsterna finns på [Vattenmyndigheternas vattenkarta](#) samt på [SGU:s hemsida](#).

[Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram](#) ger stöd för att olika aktörer ska kunna bidra till att miljökvalitetsnormerna kan följas. Under perioden 1 november 2020 till 20 april 2021 pågick samråd om [åtgärdsprogram, miljökvalitetsnormer, förvaltningsplan samt delförvaltningsplan med åtgärder mot vattenbrist och torka, för perioden 2021–2027](#). Förslaget till åtgärdsprogram redovisar bland annat åtgärder kopplade till kommunernas fysiska planering.

Regeringen beslutade den 16 december 2021 att ta upp förslag till åtgärdsprogram för prövning.

Läs mer: [Regeringen prövar vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram | Vattenmyndigheterna](#)

Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

Boverket har tagit fram en [vägledning på PBL Kunskapsbanken](#) avseende hälsa, säkerhet och risker. Ett avsnitt i vägledningen behandlar hur frågorna kan hanteras i översiktsplaneringen.

Tillsynsvägledning naturolyckor

Boverkets [tillsynsvägledning för naturolyckor](#) behandlar översvämning, ras, skred och erosion. Den riktar sig i första hand till länsstyrelser men innehåller viktiga utgångspunkter för den kommunala planeringen.

Exempelvis att ny sammanhållen bebyggelse, större riskobjekt eller bebyggelse med samhällsviktig verksamhet som grundregel bör lokaliseras över beräknad högsta nivå för sjöar och hav eller nivå för beräknat högsta flöde i vattendrag. Vägledningen lyfter också att vid prövning av markens lämplighet för avsedd markanvändning måste livslängden hos planerad bebyggelse och anläggningar vara utgångspunkt, varför förväntade effekter av ett förändrat klimat behöver beaktas.

Pågående kartläggning avseende stabilitet inom bebyggda områden

MSB har i uppdrag att inom bebyggda områden översiktligt kartlägga landets kommuner med avseende på stabilitet. En huvudstudie för Skåne genomförs under 2021–2023 och kommer lämnas över till berörda kommuner i samband med färdigställandet.

Riskhanteringsplaner

I Skåne är sju områden längs Skånes kust utpekade som riskområden enligt översvämningdirektivet. För mer information, se MSBs risk- och hotkartor [Översvämningssportalen \(msb.se\)](#). Länsstyrelsen har haft i uppdrag att ta fram riskhanteringsplaner för de sju områdena. Riskhanteringsplanerna antogs i december 2021. Perstorps kommun berörs inte av dem, men föreslagna åtgärder kan vara ett underlag för inspiration att hantera risker utifrån översvämningar även för kommuner som inte omfattas av planerna. Läs mer: [Riskhanteringsplaner](#)

Buller

Boverket har tagit fram [allmänna råd om industri- och annat verksamhetsbuller \(2020:2\)](#) och en [reviderad vägledning](#) som knyter an till de allmänna råden.

Förorenade områden

I Östra Göinge kommun finns i dagsläget 97 inventerade eller identifierade objekt i kommunen, varav inga är placerade i riskklass 1 (mycket stor risk) men 14 objekt återfinns i riskklass 2 (stor risk). Främst handlar det om objekt i tätorterna men det finns också några objekt i mindre samhällen och på landsbygden. Värt att observera i planeringssammanhang är att bland de riskklass 2-objekt som finns i kommunen finns en flygplats, två massaindustrier, en glasindustri, en textilindustri, en verkstad med halogenerade lösningsmedel och inte mindre än sex sågverk med doppling av virke.

För att se objekten i Länsstyrelsens *Kartor över förorenade områden*, se: <https://www.lansstyrelsen.se/skane/miljo-och-vatten/fororenade-omraden/kartor-over-fororenade-omraden.html>

Regional handlingsplan för klimatanpassning 2020-2024

Länsstyrelsens handlingsplan (2020) innehåller bland annat en uppdaterad klimat- och sårbarhetsanalys som kommunen kan ha vägledning av i samband med framtagande av lokala risk – och hotbilder. De klimatfaktorer som klimat- och sårbarhetsanalysen har utgått ifrån är: kraftigt regn, värme, ökad nederbörd, torka, samhällsförändringar, stigande havsnivå samt havsförsurning.

Stärkt beredskap för kris och krig

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen har regeringen under 2022 beslutat om stora satsningar för att stärka det civila försvaret på lokal, regional och nationell nivå. Sammanfattningsvis pekar dessa satsningar på vikten av alla aktörers del i en effektiv återuppbyggnad av det civila försvaret. Kommunernas fysiska planering är en viktig del i detta.

Några av de nya satsningarna handlar om en ny myndighetsstruktur för tydligare rollfördelning och bättre samordning mellan civilförsvarsaktörerna. 60 statliga myndigheter blir beredskapsmyndigheter med särskild betydelse för samhällets krisberedskap och totalförsvaret och Sveriges kommer att delas in i sex civilområden. Den nya myndighetsstrukturen träder i kraft den 1 oktober 2022. Läs mer: [Stärkt beredskap för kris och krig - Regeringen.se](#)

Vägledning - Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen

MSB har tagit fram en vägledning för att beakta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen. Vikt läggs exempelvis vid ökat samarbete mellan de som jobbar med beredskapsfrågor och de som jobbar med fysisk

planering. Läs mer: [Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen \(msb.se\)](#)

Vägledning om samhällsviktig verksamhet

Sedan 2020 lyder definitionen av samhällsviktig verksamhet ”Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.” Identifiering av samhällsviktig verksamhet är relevant som underlag för arbete med säkerhetsfrågor avseende fysisk planering och MSB har tagit fram en vägledning för detta (2019). Läs mer: [Samhällsviktig verksamhet \(msb.se\)](#)

Trygg dricksvattenförsörjning – flera underlag och vägledningar

Efter SOU 2016:32, *En trygg dricksvattenförsörjning* har regeringen satsat på att höja skyddet för dricksvatten. Bland annat har länsstyrelserna fått utökade medel för att fastställa nya vattenskyddsområden samt revidera vattenskyddsområden. En förutsättning för länsstyrelsernas arbete med fastställande är att kommunerna arbetar med att ta fram underlag för både nya vattenskyddsområden och för sådana som är i behov av revidering. Ytterligare planeringsunderlag:

[Vattenförsörjning - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

[Vattenförsörjning i översiktsplanering](#)

[Handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning \(2019\)](#)

Nationella strategi för vindkraftsutbyggnad samt vägledning

Nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad (2021) är framtagen av Energimyndigheten och Naturvårdsverket (rapport ER 2021:02). För Skåne är prognosen att det finns ett totalt utbyggnadsbehov av 2,5 TWh vindkraft. Mer information om strategin för hållbar vindkraftsutbyggnad och pågående utredningar finns på Energimyndighetens hemsida. Läs mer: [Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad \(energimyndigheten.se\)](#)

Naturvårdsverket har även uppdaterat sin vägledning om buller från vindkraftverk. Läs mer: [Buller från vindkraft \(naturvardsverket.se\)](#)

Trygg elförsörjning i Skåne

Skånes effektunderskott gör att elsystemet behöver anpassas till begränsande faktorer. För en utförlig problembeskrivning samt diskussion om avvägningar för lokal produktion av el, läs mer i rapporten [Trygg elförsörjning i Skåne \(lansstyrelsen.se\)](#) (2020).

Hushållning med mark- och vattenområden

Exploatering av jordbruksmark 2016-2020

Nya kunskaper om klimatförändringarnas effekter gör att frågan om jordbruksmark behöver ses i ett större perspektiv, exempelvis utifrån Sveriges långsiktiga livsmedelsförsörjning. Frågan har även lyfts fram som särskilt viktig för det skånska miljömålsarbetet. 2021 publicerades Jordbruksverkets rapport om exploateringen av jordbruksmark under perioden 2016–2020. Den visar att ca 3000 hektar jordbruksmark exploaterades under 2016-2020, vilket är ungefär samma omfattning som de föregående femårsperioderna. Nationellt sett är det i Skåne som exploateringen av jordbruksmarken är som störst. Jordbruksmarken exploateras främst för att bygga bostäder. Läs mer: [Exploatering av jordbruksmark 2016-2020 - Jordbruksverket](#)

Nationellt skogsprogram

Sedan år 2018 har finns en strategi för nationella skogsprogram, som beslutats av regeringen. Den övergripande visionen är att ”Skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”. Läs mer [Ett nationellt skogsprogram för Sverige - Regeringen.se](#)

Regional skogsstrategi för Skåne

År 2020 tog Region Skåne fram en Regional skogsstrategi för Skåne (2020). Den presenterar mål, insatser och aktiviteter inom huvudområdena innovation, miljö, produktion och rekreation. Läs mer [Skånsk Skogsstrategi \(skanskskogsstrategi.se\)](#)

Klimatsmarta masstransporter

Länsstyrelsen har genom projektet *Klimatsmarta masstransporter* uppmärksammat vikten för kommuner att planera och avsätta plats för tillfälliga och närliggande masslogistikcentraler för att underlätta och möjliggöra en mer cirkulär hantering av massor mellan olika exploateringsprojekt. Läs mer [200529-slutrapport-scenario-och-kostnadsanalys.pdf \(optimass.se\)](#)

Pågående arbete med Regional materialförsörjningsplan

Länsstyrelsens förslag till Regional materialförsörjningsplan är på remiss till 31 augusti 2022.

Förutsättningar för hållbar ballastförsörjning i Skåne län

Rapport som beskriver förutsättningar för och behov av ballastförsörjning för betongändamål i ett regionalt perspektiv för Skåne,

den publicerades 2021 av Sveriges geologiska undersökning. Läs mer [Förutsättningar för hållbar ballastförsörjning i Skåne län \(sgu.se\)](#)

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Kommunens riktlinjer ska vara ett underlag för att motivera varför ny mark tas i anspråk i bland annat översiktsplaneringen. Kopplingen mellan PBL och Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, BFL, är tydlig. Bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet är ett allmänt intresse i PBL. Östra Göinge kommuns riktlinjer antogs 2017-06-21 i *Bostadsförsörjningsprogram 2017-2025*.

Regional bostadsmarknadsanalys för Skåne 2022

Länsstyrelsen tar årligen fram en regional bostadsmarknadsanalys för Skåne. Analysen grundar sig på kommunernas svar i bostadsmarknadsenkäten och presenterar en bild över situationen på den skånska bostadsmarknaden, temat för årets analys är hemlöshet. Läs mer [REGIONAL BOSTADSMARKNADSANALYS FÖR SKÅNE 2022 \(lansstyrelsen.se\)](#)

Nationell plan för transportinfrastrukturen

Nationell infrastrukturplan för 2022-2033 beslutades av regeringen juni 2022. Läs mer [Nationell infrastrukturplan - Regeringen.se](#)

Regional transportinfrastrukturplan

Region Skånes förslag till *Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2022–2033* var på remiss 23 september 2021 - 9 januari 2022. Läs mer [Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2022–2033](#)

Gällande *Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2018–2029* beslutades av Regionfullmäktige i december 2018.

Trafikförsörjningsprogram för Skåne 2020–2030

Region Skåne är regional kollektivtrafikmyndighet och tar regelbundet fram ett trafikförsörjningsprogram för att fastställa målen för den regionala kollektivtrafiken. *Trafikförsörjningsprogram 2020-2030* beslutades i februari 2020. Programmet ger en bild av en möjlig långsiktig utveckling av kollektivtrafiken i Skåne. Läs mer [Trafikförsörjningsprogram 2020–2030 \(skane.se\)](#)

Funktionellt prioriterat vägnät

Trafikverket har pekat ut de vägar som är viktigast för nationell och regional tillgänglighet. En översyn av vägnätet görs vart fjärde år och

mindre justeringar görs löpande. Fyra funktioner har utgjort underlag för utpekandet, nämligen godstransporter, långväga personresor, dagliga personresor och kollektivtrafik. För att enklast se Trafikverkets karta över vägar i det funktionellt prioriterade vägnätet behöver du ladda ner kartan och öppna den i Adobe PDF Reader.

Läs mer: [Information och kartmaterial - funktionellt prioriterat vägnät](#)
[Karta över funktionellt prioriterat vägnät i Skåne](#)

Strategier för hållbar utveckling

Regional utvecklingsstrategi–Det öppna Skåne 2030

Region Skånes regionala utvecklingsstrategi från 2020 beskriver en gemensam vision om hur Skåne ska utvecklas till 2030. Visionen konkretiseras i sex visionsmål som i sin tur har underrubriker som beskriver hur dessa ska nås. Flera av visionsmålen ger en riktning för översiktsplaneringen i regionen, exempelvis att Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor, att mångfalden av goda livsmiljöer ska stärkas och att Skåne ska ha en god miljö och en hållbar resursanvändning. Läs mer [Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030 - Utveckling Skåne \(skane.se\)](#)

Regionplan Skåne 2022–2040

Regionplanen antogs av regionfullmäktige i juni 2022. Regionplanen är vägledande för kommunernas översiktsplanering. Läs mer [Regionplan för Skåne 2022-2040 \(arctis.com\)](#)

Strategi för levande städer

Regeringens samlade politik för hållbar stadsutveckling beskrivs i *Strategin för Levande städer (2017/18:230)*. Strategin fokuserar på stadernas transporter och grönska samt innovativt och hållbart byggande. Det övergripande målet är att ”Hållbara städer är inkluderande och tillgängliga stadsmiljöer som erbjuder alla människor en attraktiv och grön livsmiljö. Närhet gör att det är enkelt att leva sitt vardagsliv och ta sig fram med hållbara transporter, som till exempel gång och cykel. Helhetssyn i planeringen tillsammans med smarta lösningar bidrar till städer där människor kan leva klimatsmart, hälsosamt och tryggt.” Läs mer [Strategi för Levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling - Regeringen.se](#)

Tillsammans för ett hållbart Skåne – Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025

Åtgärdsprogrammet är framtaget av Länsstyrelsen och innehåller prioriterade åtgärder som kan genomföras av skånska aktörer för att öka förutsättningarna att nå nationella och regionala miljömål samt bidra till

genomförandet av miljödimensionen av Agenda 2030 i Skåne. Läs mer [Tillsammans för ett hållbart Skåne \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

Klimat- och energistrategi för Skåne

Strategin (2018) ger vägledning för klimat- och energiarbetet med målsättningar samt prioriterade områden för resurseffektivisering, energiomställning och minskad klimatpåverkan fram till år 2030. Två prioriterade områden med direkt koppling till kommunens översiktsplanering är *Klimatsmart planering* och *Effektiva och fossilfria transporter*. Strategin är gemensamt framtagen av Länsstyrelsen, Region Skåne och Skånes kommuner. Läs mer [Klimat- och energistrategi för Skåne | Länsstyrelsen Skåne \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

Handlingsplan för grön infrastruktur i Skåne

Handlingsplanen innehåller åtgärder för att skydda de värdefullaste områdena och öka hänsynen i vardagslandskapet. Handlingsplanen innefattar en karttjänst för fysisk planering, en nulägesbeskrivning samt en del med åtgärder. Läs mer:

[Grön infrastruktur - planering \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

[Insatsområden för grön infrastruktur 2019-2030. Aktuell period; 2019-2022](https://lansstyrelsen.se)

[Grön infrastruktur i Skåne - nulägesbeskrivning 2020](https://lansstyrelsen.se)

[Nationella kartsikt med värdestrakter \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

Nya statliga naturreservat

Sedan 2019 har två nya statliga naturreservat *Wanås* och *Stora Bjälkarp*, tillkommit i Östra Göinge kommun.

Pågående arbete - Skånes naturvårdsplan

Länsstyrelsen arbetar med att ta fram en ny naturvårdsplan för Skåne. Den kommer att vara ett viktigt planeringsunderlag i arbetet med en stärkt grön infrastruktur. Naturvårdsplanen var på remiss 15 september till 15 november 2021. Den kommer att ersätta de två skånska naturvårdsprogrammen för Kristianstads län (1996) och Malmöhus län (1997).

Ekosystemtjänster i den byggda miljön – vägledning & metod

Boverkets vägledning utgår från det centrala målet att ”Senast 2025 ska en majoritet av kommunerna ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter”. Läs mer: [Ekosystemtjänster i den byggda miljön – vägledning & metod - PBL kunskapsbanken - Boverket](https://lansstyrelsen.se)

Regional handlingsplan för Skånes friluftsliv

Handlingsplan för Skånes friluftsliv 2018–2021 tar bland annat upp kommunens översiktsplanering och ger förslag på hur kommunerna kan tydliggöra friluftslivet i samhällsplaneringen. Läs mer [HANDLINGSPLAN FÖR SKÅNES FRILUFTSLIV 2018-2021 \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

Pågående arbete med underlag och strategi för friluftsliv

Länsstyrelsen arbetar med flera underlag som rör friluftsliv och kommer gå ut med en samlad remiss hösten 2022. I remissen ingår *Friluftsstrategi, handlingsplan* och *en kartläggning av regionalt viktiga friluftsområden*. För att komplettera kartläggningen uppmanas kommunerna att kartlägga lokalt viktiga friluftsområden, metoden finns på Naturvårdsverkets hemsida: [Kartlägga naturområden för friluftsliv \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Gestaltad livsmiljö

I maj 2018 beslutade riksdagen om nytt nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken för hållbara gestaltade livsmiljöer. Det övergripande målet är att ”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.” Gestaltad livsmiljö är ett brett begrepp och innefattar exempelvis också konst, historiska sammanhang och sociala värden, där landskap, kulturarvet och kulturmiljön är självklara delar. Läs mer: [Politik för gestaltad livsmiljö - Regeringen.se](https://regeringen.se)

God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik

Det övergripande nationella målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen samt att inom en generation sluta de hälsoklyftor som är påverkbara. Det framgår i propositionen *God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik* (Prop. 2017/18:249) som godkändes av riksdagen 2018. Folkhälsoarbetet i Sverige ska utgå från de åtta målområden för folkhälsopolitiken. Två målområden som är av särskild relevans för fysisk planering är *Boende och närmiljö* och *Levnadsvanor*. Läs mer: [God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik - Regeringen.se](https://regeringen.se)

Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation

Det nationella målet för att minska och motverka segregation är ”minskad segregation, jämlika uppväxt- och levnadsvillkor och goda livschanser för alla.” I strategin *Regeringens långsiktiga strategi för att*

minska och motverka segregation (2018) presenteras fem delmål som tillsammans ska leda arbetet mot det övergripande målet. Ett delmål av särskild relevans för fysisk planering är ”Minskad boendesegregation, bra bostäder för alla och stärkt samhällsservice.” Läs mer: [Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491313/1/2018-08-29)

Nytt fornminnesregister

Under 2018 infördes ett nytt fornminnesregister. Kulturmiljöregistrets söktjänst för forn- och kulturlämningar heter *Fornsök*. Under år 2020 pågick ett arbete hos Riksantikvarieämbetet med ett förtydligande av bland annat fornlämningsrekvisiten. Arbetet kan leda till en större förändring av vilka lämningar som ska bedömas som forn lämning men det går inte i dagsläget att överblicka hur stor förändringen blir. Läs mer [Fornsök | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](https://www.raa.se/om-ramn/forntal/forntal-fornsoek)

En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder

Det nationella målet är en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet. Regeringens politik inom området presenterades 2018 i propositionen *En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder (Prop. 2017/18:179)*. Läs mer: [En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491313/1/2018-08-29)

Servicerapporten – underlag för landsbygdsutveckling

I *Servicerapporten 2018* redovisas tillgängligheten till kommersiell och offentlig service i Skåne samt hur utvecklingen har sett ut över tid. Dessa förutsättningar kan vara av vikt i kommunernas arbete med landsbygdsutveckling. Rapporten är gemensamt framtagen av Region Skåne och Länsstyrelsen. Läs mer: [Servicerapporten 2018 - Utveckling Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/region/om-regionen/rapporter-och-utredningar/servicerapporten-2018)

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med planhandläggare Minna Hatti som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef och länsarkitekt Hanne Romanus medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Varmt välkomna till Skånes gröna hjärta!

www.ostragoinge.se

